

Oglasni, pripisana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojnu, oglasne itd. šalju se naplatnicom ili položajem pošt. urednice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošta predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne prima, treba to javi odgovarajuću u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovno računa br. 847.849.
Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

«Slogom rastu male stvari, a neslogu sve pokvari». Narodna poželica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće } 6 K za sjeverna } 3 — na pol godine. }
Lizan carevina više poštarine.

Pojedini broj stoji 10 h. koji u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Glinia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svake svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stjepo Gjičić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
"Družbe sv. Cirila i Metoda"
za Istru

POZOR!

Početkom aprila nastupismo drugo četvrtgodište. Upozorujemo predplatnike, kojim je iztekla predplata, da istu obnove — ako ne žele, da jim list obustavimo.

UPRAVA.

Interpelacije.

O namještenju nadučitelja u Voloskom.

Interpelacija zastupnika Spinčića i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra bogostovja i nastave u poslu popunjenja novostvorenog mjesta nadučitelja u Voloskom.

Od ono doba, kadno bijaše nadučitelj Ursić iz Zminja na javnu pučku školu sa talijanskim naukovnim jezikom i sa hrvatskim kao naukovnim predmetom službeno premješten, te istodobno c. kr. kotarskim nadzornikom za kotar Volosko imenovan, obavljao je on službu upravitelja pučke škole u Voloskom, dočim je bio mjesto njega namješten tamo učitelj — zamjenik sa plaćom učitelja III. reda.

Punih devet godina vršio je službu učitelja — zamjenika za obće hrvatske i talijanske pučke škole, te za poduku u njemackom jeziku na takvih školah usposobljeni učitelj Viktor Car, koji je već prije u istom kotaru služio kao ravnajući učitelj i kao učitelj, i koji se je u svoje doba za ono mjesto učitelja i zamjenika natjecao jedino radi toga, jer je želio iz zdravstvenih razloga služiti uz morskou obalu.

Pravedno i opravdano bijaše, što je c. kr. zemaljsko školsko vieće za Istru bilo i kasno, nu ipak jednom potaknulo i na razpravu dalo ustanovljenje mjesta nadučitelja II. reda na javnoj pučkoj školi u Voloskom. Zemaljski odbor za Istru, odnosno njegovi članovi u c. kr. zemaljskom školskom vieću pristaje uz predlog c. kr. zemaljskog školskog vieća, ali samo pod tim uvjetom, da se odstrani sa pučke škole u Voloskom učitelj Viktora Cara, i da se popuni novostrojeno mjesto nadučitelja tamo sa kandidatom učiteljstva Peganom, koji je tekar školske godine 1899./1900. položio izpit zriješnosti na učiteljstvu.

Posto se je c. kr. zemaljsko školsko vieće o Peganu obavjestilo i doznalo, da isti nije usposobljen ni za hrvatski jezik kao naukovni predmet, niti da bi mogao podučavati u njemackom jeziku, naložio je, da ostane Car i nadalje na pučkoj školi u Voloskom a Pegan da čeka na svoje namještenje tamo bar toliko, dok bude usposobljen za podučavanje hrvatskoga jezika kao naukovnog jezika.

Malo zatim — taj se je dogodjaj razvio prvih mjeseca tekuće godine — dok je c. kr. zemaljsko školsko vieće dalo nalog kr. kotarskom školskom vieću, da premjesti odmah Viktora Cara iz Voloskoga u Sv. Matej kao privremenog učitelja III. reda, a Pegana da namjesti kao nadučitelja II. reda na pučkoj školi u Voloskom uz opasku, da podučaje hrvatski jezik na toj školi uz odlučit se imajuću odstetu nadučitelj iz Rukaveca, iz mjesta dakle, koje je oko jedan sat odaljeno od Voloskog.

Viktor Car zamolio je međutim, da se ga digne sa službe iz zdravstvenih obzira, što mu bijaše i dozvoljeno a Pegan je nastupio svoju službu u Voloskom.

Odnosni dekret c. kr. kotarskog školskog vieća od dne 26. decembra 1900., kojim bijaše mjestno školsko vieće u Voloskom pozvano, da uvede Pegana u školu, primilo je mjestno školsko vieće tekar tada, pošto se je bio jurve Pegan uveo u školu.

Nadželnik i predsjednik mjestnog školskog vieća u Voloskom prosvjedovao je brzojavno na c. kr. ministarstvo bogostovja i nastave protiv tako nečuvjenom nepravdom i nezakonitom postupanju c. kr. školskih oblasti zamoliv za obustavu odnosnih mjera, prijaviš pismeni prosvjed dne 19. decembra 1900. i predloživ istoga dne 22. decembra 1900.

Takovim postupanjem nanielo se silnu nepravdu učitelju Viktoru Caru, koji je zaslužio sve prije nego li što takva bez disciplinarnie iztrage, nakon devetgodišnje zadovoljavajuće službe, i koji je usposobljen podpunoma za pučku školu u Voloskom, morao odstupiti mjesto nespošobnom i neusposobljenom talijanskom kandidatu učiteljstva, koji je imao samo izpit zriješlosti.

Takovim postupanjem uvrijedjeno je u najdubljem čuvstvu čitavo učiteljstvo, koje pravedno misli, i takovo je postupanje kadro da izazove takodjer medju pučanstvom veliko nezadovoljstvo i da podkopa državnu vlast.

Takvim postupanjem lišena je takodjer občina i mjestno školsko vieće u Voloskom svojeg prava i tim se ujedno krši zakon.

Imade doduše slučajeva, gdje c. kr. školske oblasti popunjuju privremeno službenim putem učiteljska mjesta, nu u ovom slučaju, gdje se je unapried znalo, da Viktor Car neće iz zdravstvenih razloga poći u Sv. Matej, gdje se je ustrojilo novo mjesto, imao se je za to mjesto raspisati natječaj i međutim Viktora Cara na njegovom mjestu ostaviti, i tada to mjesto popuniti nakon provedenja zakonitog po-

stupka najbolje kvalificiranim dopustiv pri tom, da koji mjestno školsko vieće toli občina, koja pomaže školu uzdržavati, vrše svoje pravo.

Obzirom na rečeno i obzirom na to, što je odnosnim postupanjem c. kr. školskih oblasti počinjeno nasilje na učitelju Viktoru Caru i na občinskih oblastih u Voloskom, što nalazi svoj temelj jedino u strnačko-političkih odnosjih, dočim se hvataju i novine talijanske stranke, da je pošlo Talijanom za rukom pomoću njihovih prijatelja u Trstu, kod c. kr. zemaljskog školskog vieća izposlovati, da se odstrani Viktora Cara iz škole u Voloskom, i nadalje obzirom na to, što se je podiellilo ono mjesto jednomu talijanski ču- tećem mladiću, bez obzira na to, da on nije za ono mjesto ni usposobljen, jer pripada većina djece one škole hrvatskoj narodnosti, a učitelj, koji nepozna hrvatskog jezika, nije u obće u stanju, da valjano podučaje, a ta poduka nemože absolutno imati povoljna uspjeha, stavljaju podpisani na njegovu preuzvišenost gospodina ministra bogostovja i nastave sliedeći upit:

1. Je su li navedene činjenice poznate njegovoj preuzvišenosti i je li voljna njegova preuzvišenost čim prije stvoriti odluku o prosvjednu podnešenom od občine?

2. Je li njegova preuzvišenost voljna naložiti, da se odmah raspíše za novostvoreno mjesto nadučitelja II. reda na pučkoj školi u Voloskom, natječaj radi konačnog popunjenja navedenog mjesta?

U Beču, dne 27. marča 1901.
Spinčić, Vuković, Perić, dr. Ferri, dr. Ivčević, dr. Ploj, Borčić, Plantan, dr. Tavećar, Biankini, Šupuk, dr. Klaić, Gabršček, Horčica dr. Zaffron.

Za hrvatsku školu u Lošinju.

Interpelacija zastupnika Spinčića i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra bogostovja i nastave radi ustrojenja hrvatske pučke škole u Malom Lošinju.

Dne 27. septembra 1900. zamolilo je 57 stanovnika Malog Lošinja, koji izkazaše 86 školske djece od šeste do dvanaeste godine i okolo 40 djece od četvrtice do šeste godine tamošnjeg otročjeg vrta, c. kr. zemaljsko školsko vieće za Istru u Trstu za ustrojenje hrvatske pučke škole tamo.

Obzirom na to, da je ta molba u državnih temeljnih zakonih i državnom školskom zakonu posve utemeljena, te da imaju usljed toga spomenuti kao pripadnici hrvatskog plemena u ovoj polovici monarhije pravo zahtjevati pučku obuku u svojem jeziku, i da je broj odnosne djece, koja su dužna polaziti školu mnogo veća, nego li se zahtjeva u daljini jednog sata za bezuvjetno ustrojenje pučke škole, i da nema okolnosti, koje bi mogle to opravdati, da neima na molbu od septembra 1900. do sada nikakve stvarne odluke, niti su provedeni izvidi, uslobadjaju se podpisani staviti na njegovu preuzvišenost gospodina ministra bogostovja i nastave sliedeći upit:

„Je li njegova preuzvišenost voljna, djelovati na to, da poduzme c. kr. zemaljsko školsko vieće za Istru u Trstu radi rješavanja molbe upravljene mu dne 27. septembra od 57 stanovnika Malog Lošinja bezodvlačno potrebite mjere, odnosno, da spomenuto zemaljsko školsko vieće, učini potrebite korake bez daljnog zavlačenja radi ustrojenja jedne pučke škole sa hrvatskim naukovnim jezikom u Malom Lošinju.

U Beču, dne 27. marča 1901.
Spinčić, Vuković, dr. Ferri, dr. Ploj, Biankini, Perić, dr. Klaić, dr. Ivčević, Šupuk, Borčić, dr. Tavećar, Plantan, Gabršček, dr. Zaffron, Horčica.“

Glede jezika kod sudova.

Ustmenost i neposrednost glavna su dva pravila austrijskoga kaznenoga postupka; izključeno je dakle kod redovitoga toka stvari, da bi sudci obćili sa strankama preko tumača, i da bi izkazi stranaka i svjedoka bili uzeti na zapisnik u drugomu a ne u jeziku od istih rabljenom. Ipak to rekbi da nema vrijediti za Istru; za hrvatsko pučanstvo se namještauju sudci, koji nepoznaju jezik pučanstva, ili ako ga poznavaju, njime se ne služe. Tako se događa da osobe nepoznavajuć talijanski jezik, bivaju saslušane od pisara i poslužnika ureda, koji govore hrvatski, a ne od zakonitoga sudca, te ne znadu niti što je zapisano u zapisnik. To se događaja najviše u kaznenom postupku i u ostavinskim razpravama, te možemo slobodno uzvrditi, da svi odnosni zapisnici, svi pozivi i oglasi na stranke i svjedoke, sve odluke i zaključci bivaju sastavljeni i za hrvatsko pučanstvo izključivo u talijanskom jeziku.

Državno odvjetništvo u Rovinju sastavlja obućnice samo talijanski, tamošnje okružno sudište drži glavne razprave takodjer samo talijanski. Kod tih glavnih razprava najprvo je pitanje predsjednikovo na hrvatske stranke i svjedoke: „savé parlar italian“? (znate li talijanski?) a odgovore li niećno, bude pozvan kao tumač neki gospodin Moscarda, koji nije nikad hrvatski utio, i taj je onda pravi predsjednik razprave. Suvišno je navesti pojedinih slučajeva, jer se ovo redovito događa.

Obzirom na to, da je u Istri pučanstvo pretežno hrvatsko a po čl. XIX. državnoga temeljnoga zakona od 21. decembra 1867. D. Z. L. br. 142, takodjer što se čiće jezika u uredu, jednakopravno sa talijanskim;

obzirom na to, da se polag postojećih zakona smije upotriebiti tumača jedino kad se radi o tuđim jezicima, a njegova uporaba rađeći se o jeziku obćajnom u zemlji i okružju, postaje nepravicom, koja potišće duh puka, krnji državnim temeljnim zakonima zajamčena prava, uslobodjuju se podpisani upraviteli na V. P. g. ministra pravde sliedeći upit:

1. Je li poznato Vašoj preuzvišenosti, da se u Istri namješća takovih sudaca, koji nepoznađu hrvatski, od većine pučanstva govoreni jezik?

2. Je li poznato V. P. da se u Istri, kod sudova, osobito u kaznenom postupku i ostavinskim razpravama običi također sa hrvatskim pučanstvom samo talijanski?

3. Je li poznato V. P. da se kod c. kr. okružnoga suda u Rovinju vode kaznene razprave i proti hrvatskim strankama samo talijanski, uz pripomoć tumača?

Je li V. P. voljna odstraniti te neurednosti sudbene uprave u Istri?

Beč, 26. marča 1901.

Glede notarskih i sudbenih pečata.

U § 13. notarskoga reda je izričito propisano: „Svojstvo notarsko te imenovanje zemlje i mjesta gdje uređuje imaju biti navedeni (na pečatu) u onom jeziku, koji je u notaru u okružju, običajni zemaljski jezik, a ako je u tom okružju običajnih više od jednoga zemaljskoga jezika, u svakomu od tih jezika.“

Poznato je da su u Istri sva sudbena područja višezjezična, pa ipak imaju svi c. kr. notari, osim onih u Podgradu i Voloskom svoje uredovne pečate izključivo u talijanskom jeziku, premda su u njihovim okružjima hrvatski i slovenski jezik govoreni od većine pučanstva.

Nu ne opaža se samo ta nezakonitost glede uredovnog pečata kod c. kr. notara, nego i većina sudova u Istri rabe izključivo talijanski uredovni pečat.

Tako se događa, da i na slovenske podneske i rješitbe (osude, zaključke itd.) dodje uvijek talijanski uredovni pečat.

Kod jednoga kotarskoga suda, naime u Podgradu, gdje se uređuje skoro izključivo slovenski, nalazi se pečat samo sa njemačkim nadpisom.

U slabom primjeru prednjači, kao što je običaj u Primorju, najviša oblast: C. kr. vrhovno zemaljsko sudište u Trstu ima uredovni pečat samo sa njemačkim i talijanskim nadpisom.

Vrhovno zemaljsko sudište naslieduju okružna sudišta, kao ono u Rovinju i zemaljsko sudište u Trstu, koji imaju uredovne pečate samo u talijanskom jeziku.

Obzirom na to, da je u Istri i obće u Primorju pučanstvo pretežno slavensko, te da tako gorinavedene okolnosti titučje se uredovnih pečata sudova i c. k. notara, jesu protuzakonite, postavljaju podpisani na N. P. gosp. ministra pravde slededeći upit.

1. Je li poznato V. P. da 18 od 20 c. k. notara u Istri rabe uredovne pečate izključivo sa talijanskim nadpisom, premda uređuju u mješovitim jezicima područjima, sa pretežno hrvatskim i slovenskim pučanstvom?

2. Je li poznato V. P. da kod c. kr. okružnoga suda u Rovinju i kod većine kotarskih sudova u Istri jesu uredovni pečati sa izključivo talijanskim nadpisima premda su spomenuti sudovi ustrojeni za pretežno hrvatsko pučanstvo, i kod istih dolaze mnogi hrvatski podnesci i rješitbe?

3. Je li V. P. voljna odkloniti spomenute neurednosti u pogledu uredovnih pečata c. kr. notara i sudova u Istri, te udesiti shodno, da ti pečati budu providjeni nadpisima i u hrvatskom jeziku.

Beč, 26. marča 1901.

DOPISI.

Volosko, 1. t. mj. Otkada izlazi ovdje naš dični „Narodni List“, zanemarili smo Vas ponješto, jer se svakto radje u njemu radi naših nevolja izjada, ili zbog kojeg narodnog uspjeha u istom poveseli. Nu nije pravredno, da zaboravimo posve na Vas znajući, da nebi bilo to miho i drugo ni Vam ni Vašim cijenim čitateljima. Radi toga eto mene danas k Vam sa snopićem novostih očekujući, da će Vam se u bubučje češće oglasiti Vaši stari dopisnici i prijatelji¹⁾.

Prosloga čedna skupila se ovdje posebna komisija, da pregleda mjesto i po-

lozaj, gdje bi se imao graditi jedan dio nove obale, koja je neobhodno potrabita. Iz Trsta došao je amo navlaš c. kr. nadzornik g. Falk, te jedan lučki činovnik, a ovdje njim se pridružio od strane obćine naš velezaslužni g. Viktor Tomićić i domaći lučki činovnik ili deputat.

Po našem mneniju u želji pučanstva imalo bi se prije dograditi sadašnji mul, jer je prekratak i tekak tada urediti obalu. U tom smislu preporucio je odeslanik obćine g. Tomićić vladinim činovnikom najprije dogradnju muala.

Kad smo već kod pomorskih gradnja, valja da vam javimo, da je bila komisija i u Opatijskoj luci, koja je toli uzahna, da neodgovara ni malo svojoj svrsi. Tamnošnja luka odgovarala je prometu natrag 15—20 godina, nipošto današnjemu, gdje dolaze danomice toliki parobrodni, gdje je narasao deseterostruko broj ladjica, koje neimaju gdje pristati ni gdje se privezati.

Gospoda od komisije mogla su se uvjeriti, da valja tomu zlu doskočiti i to čim prije, jer od samih komisija nije nam ništa bolje.

Nesretna svinjska kuga neće nikako da izbezne iz ovoga kotara. Do pred 5 do 8 godina nismo tako rekuć ni znali za nju a sada već par godina nemožemo se je nikako rješiti. Nas seljački stališ trpi radi te nesrede mnogo, jer ne samo što mu erkne blago, koje je morao skupo platiti, nego nemože lahko ni da si plaću nabavi. To je veliko zlo za naše gospodare, jer neimaju ni smoka ni gnolja; čes teša nemože da bude kmet. Prošlih dana pojavila se svinjska kuga u susjednoj lovranskoj obćini. Po nalogu c. kr. kapetanata moraju biti u ovom kotaru svi krmci ili prasci pregledani, i one, koje se pronadje sumnjivimi, mora se odmah zaklati.

Pitanje o električnom tramvaju između postaje Matulje i Lovrana pomaklo se mrvicu napried. Nedavno boravio je naime u Opatiji nadzornik g. Münz, koji kani tu električnu prugu graditi. Pronosi se glas, da je nekoj našoj osobi kazao, da je koncesija za tu gradnju osjegurana i da će radnja započeti već budućeg mjeseca maja. Do tamo nije daleko, te čemo ako Bog dade viditi koliko bude na temu istine.

Svakako je umjestna opazka našeg „Nar. Lista“, da valja uzeti na djelo — bude li se raditi započelo — najprije naše domaće ljude. Nebude li ovih dosta, tada neka se uzme delavec iz drugih krajeva našega cesarstva. Naših radnika imade u ovih stranah dosta, koji se razumiju u svaki posao i njim valja dati najprije zaslužbe — jer je tjeulu bliža košulja nego li suknja.

Naši klesari su primjerice kao marljivi i vrstni radnici — pa premda se uz našu obalu mnogo gradi — ipak imaju oni malo posla. Klesarske radnje obavljaju tudjinci, ili ih naručje poduzetnici vani, ili zamjenjuju samo kamenje sa cementom, što je na štetu trajnosti, ljepoti i nevoljnim radnikom, koji niemogu do zaslužbe.

¹⁾ I mi očekujemo to od njih radi obćeg narodnog interesa. Op ured.

Franina i Jurina.

Fr. Si ćul, da su prišli već neki maćiji na se?

Jur. Po Franica mora bit gluh, ssep i trubast svaki, ki još maćjemu jeneralu veruje.

Fr. Ma jih je još, ki znaju, da su na Krivem pute, pak se još drže jenerala kuko i pijan plofa.

Jur. Znamenaje, da njim meće račun kako i jeneralu.

Fr. Ma da se maćji jeneral na Kancelarića jadi.

Jur. Ma mu j' bit dobar dokle je veroval njegovem sleparijam.

Fr. Ter je počel i Pepica napadat.

Jur. Če on ča sakega napast, ki mu slepo neveruje.

Fr. A verovat mu more samo on, ki je slep i gluh.

Jur. I trubilast.

Fr. Mane nemore Jurino nikako va glavu, kako moru cesarske oblasti dopustiti, da maćji onako grde i smrde crkvu, biskupi i popi.

Jur. Ter to j' lahko kapit.

Fr. Not?

Jur. One oblasti čekaju dokle na njihov red pride.

Fr. Ma da nebude onda prekasno?

Jur. To pak ni naš posal.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Ministar željeznica dr. Wittek stigao je danas u Trst, gdje ga dočekase načelnici oblasti. Zadnjih dana pronosi se glas, da će taj ministar odstupiti, jer da je nastalo nesuglasje između njega i ministra-predsjednika dr. Koerbera radi podržavljenja nekih željeznica.

Njeg. Veličanstvo podielilo je ministru-predsjedniku dr. Koerberu velekrst Leopoldovog reda. Ovo previšnje odklikovanje dovodi se u savez sa dosadašnjimi uspjesi ministra-predsjednika, koji je postigao bar tolika, da su u parlamentu prihvaćene nekoje najnužnije zakonske osnove. Ovo odklikovanje iznenadilo je političke krugove, koji smatraju to kao znak za utvrđeni položaj sadašnjega ministarstva.

Vladini krugovi kane produžiti sadašnje zasjedanje carevinskoga vieća do konce maja ili najdulje do prve polovice mjeseca junija. U drugoj polovici junija imali bi se sastati zemaljski sabori na dulje zasjedanje. Jedan dio zemaljskih sabora, i to oni koji su birani god. 1895. biti će obnovljeni budučje jeseni.

Prosloga čedna imao je izvršujući odbor mladočeske stranke u Pragu sastanak. Načelnik českaoga kluba na carevinskom vieću dr. Pacak podnio je izvještaj o djelovanju českih zastupnika u Beču. O tom izvještaju razpela se veoma živahna i obširna razprava, koja je trajala od 10 sati u jutro do 4 sata po podne. Radi važnosti predmeta bijaše sjednica odgovodna i nova urećena za poslije Uzkrsa. Dr. Pacak spomenuo je u svojem izvještaju pregovore českih zastupnika sa vladom i koncesije, koje njim je vlada obećala. Te koncesije jesu narodno-gospodarske vrednosti. Većina govornika odobrila je postupanje mladočeskih zastupnika. Istotako izvjavila se je većina za to, da se valja latiti obstrukcije kao taktičnog sredstva samo u najvećoj potrebi. Konačno bijaše prihvaćena resolucija, kojom se izvjavjuje mladočeskom klubu na carevinskom vieću podpuno povjerenje.

Prva buduća sjednica carevinskoga vieća biti će dne 18. t. mj.

Delegacije imale bi se sastati po najnovijih viestih dne 20. maja. Njihovo zasjedanje da će biti dulje nego li obićno. Obćenito se drži, da će se obširno razpravljati o izvještajih ministra izvanjskih posala grofa Goluchovskoga i ministra rata Kriegshammera.

Prvi da će podrobno izvjestiti o trojnom savezu i o uspjesih u Kini, a drugi o

nabavi novih topova. Oba ministra da će prikazati jasnu sliku budućnosti.

Iz hrvatsko-slovenskoga kluba na carevinskom vieću izupili su i ostali tri slovenski zastupnici napredne stranke i to Ferjančić, Plantan i Gabršček. Sada su u tom klubu sami hrvatski zastupnici, doćim su zastupnici slovenskoga naroda Štajerske, Kranjske i Goričke na dvoje razdijeljeni.

Srbija. Iz Biograda javljaju, da će biti u Srbiji proglašen novi ustav najkasnije dne 24. t. mj. Po tomu ustavu birati će narod 135 zastupnika. Zastupnici biti će birani na 4 godine. Izabrani mogu biti državljani, koji su navršili 30 godinu života i koji plaćaju 30 dinara poreza. Birati će moći državljani, koji plaćaju najmanje 15 dinara poreza. Gornja ili visoka kuća imati će 50 članova, od kojih su dvojica, i to biogradski mitropolit i niški biskup virilisti. Kralj imenuje 30 članova doživotno, a 18 ih bira narod na 6 godina. Polovica biranih članova odstupaa nakon tri godine te se obnovi izbor. Birati će moći u gornju kuću državljani, koji plaćaju najmanje 60 dinara poreza, a izabrani će moći biti oni, koji plaćaju poreza bar 500 dinara.

Bugarška. Noću od 5 na 6. t. mj. preminuo je u Sofiji jedan od najboljih i najsposobnijih bugarskih državnika i to bivši ministar-predsjednik dr. Kostantin Stoilov. Bijaše u najljepše muzevanj dobi i visoko nauobražen. Svoje nauke upodpuno je na sveučilištu u Pragu, gdje je mnogo drugovao sa tadašnjimi mladimi Hrvatij, koji su polazili prazke visoke škole.

Sadašnji bugarski ministar-predsjednik poduzeo je vrlo stroge mjere proti macedonskom odboru. On je naime dao dne 6. t. mj. zatvoriti sedam članova toga odbora sa predsjednikom Sarafomom. Vladini krugovi tvrde, da je to napušenje slediće po nalogu sudca, koji vodi iztragu proti macedonskom odboru.

Rusija. Iz Petrograda javljaju, da će nasliediti umorenog ministra nastave Bogoljepova sadašnji predstojnik vrhovne štamparske uprave Nikolaj Vladimirovič Šahovskoj. Ovo imenovanje izazvati će među ruskim djaci veliko nezadovoljstvo, jer je Šahovskoj poznat kao istomišljenik umorenog ministra. Po istih viestih biti će imenovan za vrhovnoga guvernera u Varšavi general Vitalij Trockij, sadašnji guverner u Vilni.

Pokrajinske:

Imenovanja. G. Ivan Medvedić bijaše imenovan učiteljem III. reda na javnoj pučkoj i mješovitvoj školi u Juršićih. C. k. zemaljskomu školskomu vieću bijaše naloženo, da otvori natječaj na izpražnjeno mjesto učitelja u Marčani.

C. k. namjestničtvu u Trstu i c. k. kot. poglavarstvu u Puli javljamo, da je selo Juršići prekršteno u Giorgi.

Mgr. Pesante iz Poreća poslao nam je odluje pismo u kome ispravlja naš dopis iz Porećine u br. 26. tek. g. te izvjavjuje slededeće, što mu mi moramo kao svećeniku vjerovati:

1. „Nisam pisao u Krasicu nikomu ni slova, ako ne možda kojem učitelju nazad godina na upite postavljene mi u mome svojstvu c. kr. školskoga kotarskoga nadzornika.“

2. „Sadašnjemu učitelju, koji se tamo nalazi u službi od školske godine 1895/9. nisam nikada pisao.“

3. „Kanonička vizitacija u Kracici od nazad dviije godine bila je septembra 1899. dakle u vrieme praznika, kad je i učitelj bio odsutan iz Krasice.“

4. „Bijaše i jest uvijek moj običaj ne uticati u stvari koje me se ne tiču, — zato n. pr. ne u Krasici glede kršćanskoga nauke u crkvi, bilo kad ga mjestni svećenik nauća, bilo kad g. biskup izpituje.“

5. „Sviestan sam da sam sve protivno nego li činio ili potčeo na čine neuljudnosti proti ma kojem biskupu, a najmanje proti biskupu u glavnom vršenju

listra da...
na ca...
stali tri...
ranke i...
Sada...
lupnici,
naroda...
dvoje...

da ce...
naj...
stavu...
stupnici...
i mogu...
godinu...
poporeza...
plaćaju...
plaću ili...
i kojih...
polita i...
uje 30...
narod...
lanova...
obnovi...
dru...
dinara...
ai, koji...

t. mj...
jboljih...
ca i to...
stantin...
oj dobi...
upod...
gdje je...
sladimi...
skole...
sjednik...
ni ma...
ao dne...
a. Vla...
upjenje...
izragu...

da ce...
Bo...
rhovne...
injovič...
ratiti ce...
pljstvo...
išljenik...
ih biti...
nera u...
dadašnji...

bijaše...
javnoj...
C. E...
se na...
znajeno...

i c. k...
da je...

poslao...
opravlj...
tek. g...
moramo...

nikomu...
učitelj...
e mi u...
arskoga...

se tamo...
1898/9...

Kraci...
tembra...
nad je i...

bičaj ne...
tića, —...
anskoga...
ni sve...
pituje...
ave pro...
vine ne...
cupu, a...
vršenju

njegove apostolske službe; nikako pak
proti N. P. Mngr. Šterku prema kojem me
vežu spona zahvalnosti i odano osobno
priateljstvo od preko 40 godina, koje ne
bijaše nikada pomućeno razlikoša mnenja
na polju gdje je ista slobodna*.
Mngr. Pesante izvjavljuje u tom pisanju
jošte, da pripada „Talijanskomu kleru po
krajine“ pa syršuje se riečima: „načelo
koje izpoviedam i do kojega držim kao
školski nadzornik jest, da u školi gdje je
nadležna oblast ustanovila naukovni jezik
nije slobodno nijednomu učitelju rabiti po
svojoj volji drugi jezik (što vriedi i
za dijalekte. Hvala liepa monsignore!
Op. uređ.) osim kao pomagalo, da razum
miju i dobro razumiju ona djeca koja ne
znadu prvoga.

Krštičev drag i prijatelj — be
vjerac. Poznati kolovodja slovenskih so
cijalista g. Elbin Krstan, koji je dogovorno
sa Krštičem sazivao socijalističke sastanke
(jedan takav bio je prošle godine i u
Matuljih), istupio je — kako piše ljub
ljanski „Slovenec“ iz katoličke crkve
izjaviv, da nepozna nikakve vjere ili da
je bezvjerac.

Čestitamo Krštiću i njegovim sljedbe
nikom na bezvjerskom drugu!
„Istria — Trieste“ — Javili smo
u zadnjem broju, da je namjestništvo
uništilo zaključke skupštine ovoga društva,
koja se je nedavno obdržavala u Puli.
Namjestništvo je to učinilo zato, što član
ovi novoizabranog ravnateljstva nisu imali
trajnoga boravista u Trstu, kao što ustav
propisuje. Taj se razlog naveo u odluci
mnenja ali će biti i drugih važnijih uz
roka, ako je istina što se po Puli pripo
vieda o toj znamenitoj skupštini, na kojoj je
trećina sveukupnih akcija, nalazea se u
rukama puljana, nadglasovala vanjske di
oničare. Vlastnica te trećine akcija, da je
jedna firma u Puli, koja je pred skupštin
om porazdijela svoje akcije medju mno
gobrojne prijatelje tako, da se umjelno
pomnožao broj glasujućih, te tako vanjski
dioničari ostadoše u manjini, jer se nisu
nadali te navale iz busije. Onaj dan je
sve vrvalo od dioničara. Krcmarji, posluž
nici, teklidi, zanatlije, sve je posjedovalo
po više dionica. Ljudi koji su provrtali i
„dotu sv. Ane“ onaj dan su slagali svje
doche o položanim dionicam po novčar
kama, da sutra opet povratte od kuda su
ih bili dobili. Izgledalo je kao kada se
gusari spremaju da podiele plien. Neko
veli, da je tako bilo udešeno, da se pri
skrbi onosno mjesto bratu suvlastnika
spomenute firme, a drugi misle, da je to
bio preludij utopa toga društva u Ugarsko
hrvatsko, da „Istria — Trieste“ avancira
„gefretter“ sa bielom zviezdom na crvenom
polju.

Kada su gospoda latinska takova medju
sobom gdje se radi o žepu, što nisu istom
kadri poćiniti proti nama. Nego naši pu
ljanci se strašno srde na zastupnika Bar
toli-ja, jer da je on svojim uplivom iz
hodio kod namjestništva, da budu zaključci
skupštine ukinuti, na korist njegovih Ro
vinjeza. Ovi naši se opravdano luže na
taku nepravdu od njegove strane, veleć:
„zar nismo i mi od njegove klike“? Još
mu spodbadaju i ono 600 glasova, što
ih je ovdje dobio zadnjih izbora. Još će
Bartoli konačno doživiti, da su mu naj
bolji prijatelji oni u Rukavcu, a kad i
oni progledaju, onda adio Istria — —
Trieste.

Za dražbu sv. Cirila i Metoda,
podružnica Pula, sakupio g. Martin Ro
sanda, posjednik i radnik u Vinkuraniu,
medju prijateljima u svojoj kući K 8-06.
Iz Klane nam pišu: dne 9. t. mj.
obavljen je izbor novoga upravna vieda
za ovu poreznu obćinu.

Pravorekuć nije nam trebalo toga
upravnog vieda, nego nam ga je Junta
darovala na silu na molbu od par „ma
čaka“ koji su mislili od Klane učiniti Ka
talanu, ili Kataloh. Nu pegerili su, jer su
Klanjeci u velikoj većini hvala Bogu još
pri pameti. Nijedan Krštičevac nije izabran.

To poručujemo židovskom listu „Piccolo“,
koj se je hvalio već unapred, kako će
njegova stranka zagospoditi.
Mianuu!

I učiteljice traže svoje prave!
Jedna zaslužna naša učiteljica, piše nam
kako veli — i u ime njezinih drugarica,
k pitanju o uređenju učiteljskih plaća u
Istri — koliko sliedi:

Prateći pomnjivo što dolazi u vriednoj
„Našoj Slogi“, o uređenju učiteljskih
plaća, nemalo se začudih, kad naiđoh
na ono mjesto u broju od 26. marča, gdje
se veli: „Što se tiče učiteljskih
plaća, pristali bismo mirnom
dušom uz nekoje talijanske
drugove, koji predlažu ova tri
razreda“. Tu su navedena ta tri raz
reda; na dobri i blagodarni pisac, neza
ca se predložiti, da se učiteljicam dađe 80%
plaće njihovih kolega, koji kao da su se
na sveučilištu izučili, a njihove kolegice
samo na učiteljsku. Nek njim bude! Ta
učiteljice i zaslužuju manju plaću za ono
nekoliko sata ručnog rada, kojeg imaju
više od svojih kolega!

Je li to pravedno i slobodumno?
Nije, i radi toga pitamo mi učiteljice one
krugove, da nam kažu, u koji nas krug
ubrajaju? Izjava ona bo dolazi iz uč
iteljskih krugova, koji, da su onom raz
redom plaća zadovoljni, ali učiteljice ni
kako nisu; što i njihovi kolegi dobro znadu,
te jih valjda u učiteljski krug neubrajaju.
Tom razredom krnji se naše pravo. Što
je već navedeno u nekih pokrajinskih
monarhije, imalo bi se uvesti i u Istri?
Isti nauk, isti rad, dapače kod učiteljica
i veći obzirom na ručni rad, pa mora biti
dosljedno barem i ista plaća. Gdje je samo
jednorazredna učiona, plaća se na više
mjesta i pomoćnicu u ručnom radu, koje
ne bi trebalo, da je ondje učiteljica, koja
bi eto korisnija bila pokrajini, — te
valjda za to ju se slabije plaća. Toliko za
sada, da se ne bi mislilo, da nismo svjestne
svoje mukotrpnog zvanja i rada, a po
duzeti hoćemo druge korake, e da zado
bijemo svoje pravo.

Nek se zakon vrši! Ovih blagdana
čuli smo sa više strana Voloskog kotara,
da e. kr. porezni ured na Voloskom još
uvelik obći sa strankami sa talijansko-nje
mačkimi ili čisto talijanskimi dopisi, tiska
nicami itd, i da su vrlo riedki oni, koji
takove spise natrag vrata.

Takovo dopisivanje sa hrvatskom ili
slovenskom strankom jest očito protuzakon
no, jer imade svaka stranka neoprav
dano pravo, da se s njom ustmeno i
pismeno obći u njezinom jeziku. Upozo
rujuć više financijske oblasti na tu pro
tuzakonitost njezinih podredjenika kod e.
kr. poreznog ureda na Voloskom, molimo
naše prijatelje i rodoljube u onih stranah,
neku puk poduće kamo mora svaki spis
bilo koje oblasti sastavijeti u talijanskom
ili njemačkom jeziku, bezobzirno natrag
vratiti. Gospodu činovnike moramo već
jednom naučiti, kako treba zakon vršiti.

Iz Buzeta primamo sliedeće: Kada
ste priobćili sadržaj zadnje sjednice zem
ljaljskoga školskoga vieda, kazali ste, da će
biti bez sumnje talijanska škola, ona na
kojoj ono viede neće da se ukinu jedan
razred. Pogodili ste! To je talijanska škola
u Buzetu. Ima deset godina, da je ovdje
ustrojena hrvatska škola. Od onda je ta
lijanska škola počela padati svake godine
više. U godini 1893 bilo je u njoj upisano
75 učenika. Do godine 1898 pao je taj
broj na 62. Tad je ovo mjestno školsko
viede usljed zaključka obćinskoga zastupstva,
pitalo nek se smanji jedan razred: jedna
učiteljska sila na toj školi, jer ima tek
dovoljan broj za jednu silu. Njegova je
molba bila odbita i od zemaljskoga škols
kog vieda i od ministarstva. Kao razlog
se navadjaao, da popriečan broj 68%, nije
dosta daleko od broja 80, koji mora
imati škola ako hoće da bude povišana
na dvorazrednicu. Reklo se je također
da je možda nesposobnost učitelja kriva,
ako je broj tako malen; nego pošto se

ima promieniti taj učitelj, nađe je, da će
polazak talijanske škole porasti.

U prošlom novembru je ovo školsko
viede opet pitalo, da se ukinu jedan razred
i jedna učiteljska sila na talijanskoj školi,
pa. kako ste javili, odbita je bila i ta
molba. Veli se, da je polazak škole porasao
i da je sada popriečni broj učenika veći,
nego je nekada bio, jer iznaša 72½. Na
suprot tomu mi znamo dobro, da je pao
i mnogo pao, u ovih trih godinah bilo je
u talijanskoj školi po 52 ili po 55 djece
dužne polaziti školu, tako da popriečan
broj može iznašati tek 55 ili 56. Dakako,
ako se broje djeca izpod 6 godina i iznad
12 godina, onda ih je nešto više, ali to
nisu djeca dužna polaziti školu i tih se
ne može uzeti u račun.

Očekujemo od našega mjestnoga škol
skog vieda, da će tjerati stvar dalje, dok
se dodje do pravice. Dok u našoj obćini
ima mnogo krajeva bez ikakve škole je li
pravo, da obćina troši za svakoga učenika
talijanske škole po K 15—20 na godinu,
doćim u hrvatskoj školi ne stoji svaki
učenik ni jedne krune?

Kad Hrvati pitaju školu odgovori
njim se, da nema novaca, a kad se pita
nek, se ukinu jedan suviše talijanski raz
red, onda je i vlada sa Talijani, pa pušta
i napred jednog učitelja i jednu učiteljicu
na 50—60 djece!

Mnoštvo gostova u Opatiji. Prošli
tzkrsnih blagdana bijaše toliko gostova u
Opatiji, da ne bijaše moguće naći nijednog
mjesta ni usvratitih, krcmahni u privatnih
stanovih. Svakim vlakom, svakim paro
brodom dolazilo je mnoštvo gostova amo,
odakle su mnogi morali na prenoćiste na
Rieku, gdje bijaše također sve puno.

Krasno proljetno doba dovalo je u
našu Opatiju mnoštvo gostova na dulji
ili kraći boravak polag toga kako im do
pušta vrijeme i — kesu.

Uzkršnice na Voloskom. Od pam
tivički slavi se vrlo svećanim načinom
na Voloskom na veliku sobotu u sumracje
Spasiteljevo uzkršnice. Te svećanosti bi
javu veličanstvenije odkad je Opatija došla
na svietski glas i odkad se tamo sakuplja

mnoštvo gostova sa sviju strana naše
monarhije i izvan nje.

I ljetošnje Uzkršnice proslavise tamo,
vrlo svećanim načinom. Obhod po mjestu
prevodio je tamošnji župnik Monsignor
Zemlić uz podvorbu više svećenika. Obhodu
prisustvovalo je obćinsko poglavarstvo,
mjestno činovništvo, vatrogasci iz Opatije,
veteransko društvo, lječilištna glazba, školska
mladež i nebrojito mnoštvo pobožnog i
radoznalog svieta.

Kao što smo opazili prošle godine,
tako moramo i danas iztaknuti, da bi se
moralo kod obhoda više paziti na red i
na pristojnije ponašanje obćinstva. Onoliko
množinu naroda je doduše teško spraviti
u red ali nešto bi se ipak moralo po
duzeti, da u buduće ne bude, kako bijaše
ljetos.

Zgoditak male lutrije. Čitali smo
nedavno, da je netko dobio na maloj
lutriji zgoditak ili terno, i da će novac
pripasti eraru, ako ga sretni ili nesretni
vlastnik medigne do 19. aprila.

Pozor dakle igrači male lutrije!

Iz drugih krajeva.

Imenovanja u trgovačkoj mornarici.
Kr. pomorska oblast na Rieci imenovala
je poručnike trgovačke mornarice gg. An
driju Albanese, Ivana Perovića, Pavla
Tićca i Dioniza Sablića kapetani duge
plovitbe, a mornare gg. Erminija Scarpa
i Matu Vitevića pomorskim poručnici.

Grof Ladislav Pejačević, umro je
vazmenu nedelju. Bio je ban Hrvatske, te
je bio za svezu Hrvatske sa Ugarskom.
Pokazao se ipak zaslužnim za Hrvatsku
u važnijim prigodama. Bišu vojnu Krajinu
združio je sa banovinom, a kad je ono
finacijski ravnatelj David kad izvjesti
magjarske grbove, koje narod silom po
skidao, on je radije kao ban odstupio.
Nego da dade ono zadovoljštinu koju su
Magjari zahtjevali. I prigodom potresa
pokazao se Pejačević velezaslužnim, te ga
je i glavni grad izabrao počastnim gra
djanom. Jučer je pokopan u obiteljskoj
grobnici u Našicama.
Lahka mu zemljica!

Br. 46.
POZIV
na
XIV. redovitu glavnu skupštinu
kotarske gospodarske zadruge u Buzetu

koja će se držati
dne 27. t. mj. u 9 ura prije podne
u obćinskom uredu u Buzetu.

- Dnevni red:
1. Uplaćivanje godišnje članarine.
  2. Nagovor predsjednika.
  3. Izvješće tajnikovo.
  4. Izvješće blagajnikovo i proračun za godinu 1901.
  5. Predlozi i upiti.
  6. Predavanje o nekih bolestih trta.
  7. Zdrjebanje noževa za ciepanje i dvojice, koje će se upisati kao dosmrtno člane društva sv. Jeronima.

Pravo na zdrjebanje imati će samo članovi, koji budu došli na
skupštinu i koji su izplatili članarinu za godinu 1900.
Po § 13. društvenih pravila izloženi su u pisarni dr. M. Trinajstića-
računi za god. 1900., te ih je prosto svakomu članu pregledati i primetnuti
svoje opazke.

Kot. gospodarska zadruge
Buzet, 8. Aprila 1901.
Predsjednik:
Jakov Drašić.

